

چگونه توانستم مشکلات املائی سحر را برطرف کنم؟

محسن آتش زر

کارشناسی، آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید باهنر بیرجند

200alsoz@gmail.com

چکیده:

اینجانب محسن آتش زر، اقدام پژوهی حاضر را در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ و در حین تدریس در کلاس دو پایه چهارم و پنجم انجام داده و در این راه، از تجارب ارزشمند همکاران و صاحب نظران کمک گرفتم. هدف از این پژوهش بررسی و رفع مشکلات املائی، یکی از دانش آموزان کلاس پنجم، دبستان ابن سینا روستای نوغاب در شهرستان قاین می باشد. واحد درسی املاء از اصلی ترین ماده های درسی است که برای تمامی مقاطع مدرسه ارائه میگردد. این موضوع نشان دهنده اهمیت درس املاء است. کسب مهارت نوشتن در بیشتر اوقات مشکلات عدیده ای به دنبال دارد. جداول آماری وزارت آموزش و پرورش نشان می دهد که هر ساله دانش آموزان زیادی به دلیل ضعف نوشتاری و مشکل در املاء ترک تحصیل کرده، یا در آستانه آن قرار میگیرند. در ادامه مطالعات، اینجانب با بررسی بیشتر به این نتیجه رسیدم که، میزان زیادی از مشکل دانش آموز مذکور به ضعف در حافظه دیداری و به بی دقتی او بر میگردد. پس از مشورت با همکاران و تحقیق در مقالات و کتب مربوطه، با اتخاذ تدابیر و راهکارهایی متنوع توانستم میزان زیادی از اشتباهات او را رفع کرده و املاء نویسی او را بهبود بخشم و موجبات خرسندی وی و خانواده اش را فراهم کنم.

واژگان کلیدی: اقدام پژوهی، رفع مشکلات املاء، روش تدریس املاء.

مقدمه:

نوشتن، یک فرآیند عصبی پیچیده است که به هماهنگی مکانیسم های چندگانه مغز مرتبط است و نیازمند تحریک و ادغام زنجیره منابع اطلاعاتی چندگانه، توجه، حافظه، مهارت های حرکتی، زبان و شناخت است. اختلال نوشتن یک ناتوانی یادگیری ویژه است که یادگیری زبان نوشتاری و استفاده از زبان نوشتاری برای بیان افکار و اندیشه ها را تحت تأثیر قرار می دهد. قبل از ورود به دبستان والدین میتوانند خمیرهای بازی یا گل رس در اختیار فرزندشان قرار دهند تا کودک با آنها شکلهای متنوع بسازد. هر چه خمیر سفت تر باشد، به تقویت این مهارت کمک بیشتری میکند استفاده از سازه های مختلف برای ساخت ماشین، هواپیما و... همچنین استفاده از کتابهایی که حروف و اشکال نقطه چین دارند (کی، ۲۰۰۶). یکی از مهمترین مشکلاتی که دانش آموزان در نوشتن با آن مواجه هستند، ضعف املاء است. اولین گام برای برطرف کردن هر ضعفی شناخت و ریشه یابی آن است. چنانچه معلم و مربی به موقع و دقیق مشکلات دانش آموز را تشخیص دهد، می تواند سریع راه حل مناسب و منطقی را برای حل مشکل انتخاب و برای بهبود وضعیت آموزشی دانش آموزان اقدام نماید (ملکوتی، ۱۳۸۶). املائی فارسی یکی از مهمترین مواد درسی در دوره های ابتدایی است که با دیگر مهارت های زبانی، به ویژه مهارت خواندن ارتباط دارد در املائی فارسی علاوه بر آن که صورت صحیح نوشتاری کلمات به دانش آموزان آموخته می شود، موجبات تقویت مهارت گوش دادن و درک و دریافت سریع واژه ها، جمله ها و متون فراهم می آید. آموزش املا فقط به ساعت املا اختصاص ندارد (زند، ۱۳۸۹)، بلکه این مهارت در فرایند و جریانی پویا و همراه با تدریس دیگر درسها به ویژه دروس زبان آموزی - خواندن، جمله نویسی، انشا و فعالیت های نگارشی و زبانی - آموزش داده می شود.

بیان مساله:

اینجانب هنگامی که در کلاس چهارم و پنجم مشغول به تدریس بودم، دانش آموزی که در درس املاء مشکل داشت را مشاهده کردم که تا حدود زیادی ضعیف عمل می کرد. نام او سحر بود. او در دروس دیگر نیز ضعیف عمل می کرد. او نیز از این مشکل رنج میبرد و

هنگامی که نمره پایین خود را در درس املاء مشاهده میکرد احساس غم را در چهره اش مشاهده میکردم. پس بر آن شدم تا به حل مشکل او بپردازم.

اهمیت و ضرورت پژوهش

دانش آموزان علی الخصوص در مقطع ابتدایی، با مشکلات فراوانی مانند کند نویسی، کج نویسی، پُر فشار نویسی، راست نویسی و ... مواجه هستند. به هر میزان دانش آموزان در این مقطع بهتر آموزش ببینند در پایه های بالاتر عملکرد بهتری خواهند داشت. درست نوشتن از جمله مهارتهایی است که افراد در زندگی روزمره خود نیز با آن بسیار سروکار دارند. املا عامل سنجش و تقویت این مهارت است (ضرابیان، رستگار پور، زندی، سرمدی، فرج اللهی، ۱۳۸۹). دانش آموزان اغلب در درس املا دچار مشکل هستند و اولیا و معلمان برای حل این مشکل به راه های متفاوتی متوسل میشوند. مثلاً پند و اندرز دادن دانش آموزان، تحقیر و سرزنش دانش آموز، که ابتدا به صورت مخفی صورت میگیرد و شاید این مسئله تا جلوی سایر دانش آموزان نیز ادامه پیدا کند. افزایش تکلیف شب و نوشتن چندین بار از لغات غلط موجود در املاء و.... (تبریزی، تبریزی، تبریزی، ۱۳۹۴). تعریف املا: املا کلمه ای است عربی و مصدر این کلمه در ترجمه ی فارسی به معنای پر کردن نویسانیدن دیگری را به تلقین از خود چیزی، گفتن مطلبی را تقریر کردن تا کسی بنویسد. طریقه ی نوشتن کلمات درست نویسی، نوشتن ترکیب حروف موافق قاعده ی رسم الخط استفاده شده است (دهخدا ۱۳۷۵). در کتاب راهنمای معلم تدریس فارسی سال دوم راهنمایی (۱۳۸۴) اهمیت روانخوانی بدین صورت بیان شده که خواندن قصه و داستان عادت به مطالعه و خوگیری با آن را در فراگیرندگان پرورده میسازد و باعث رشد کلامی، پویایی ذهن و خلاقیت بیشتر فکر و اندیشه میشود. خواندن به گونه ای آموزش غیر مستقیم املا نیز است؛ زیرا دانش آموزان در کتاب شکل درست کلمات را میبینند، آن تصویر در ذهنشان جایگیر و به هنگام نوشتن در منظر دیدگان آنها پدیدار میشود (حسن خانی، ۱۳۸۹).

از جمله علائم اختلال در نوشتن را میتوان موارد زیر بر شمرد:
پایین بودن سرعت نوشتن و یا تلاش بسیار زیاد برای نوشتن.
ناخوانا بودن علی رغم داشتن زمان مناسب و نیز توجه کافی.
بی ثباتی اندازه حروف در نوشته و یکسان نبودن شیب نوشته.
کامل نبودن لغات یا وجود کلمات یا حروف جا افتاده.
بی ثباتی در رعایت محدوده های کاغذ و خطوط.
وضعیت غیر عادی مچ دست، بدن یا کاغذ.
حرف زدن با خود هنگام نوشتن
گرفتن غیر عادی قلم.

همانگ نظر محتوای نوشته دانش آموز با سایر مهارتهای زبانی وی (شریفی فر و بروغنی به نقل از ماریا مونته سوری). طبق نظر ارات (۱۹۸۲)، مهارتهای پیش نیاز نوشتن در دوره نوزادی روند رشدی خود را طی سه مرحله طی می کنند: الگوهای ارادی اولیه دست و بازو که بیشتر جنبه های رشد رفلکسی و وضعیتی در آن در نظر گرفته میشود. الگوهای ارادی اولیه شامل نزدیک شدن، گرفتن، دست کاری کردن، تخریب نمودن اشیاء که بیشتر جنبه های رشد شناختی را در بر دارد. مهارت پیش نیاز نوشتن که شامل گرفتن ابزار نوشتاری و ترسیم است که علاوه بر تلفیق دو مرحله ی قبل رشد مهارتهای درکی حرکتی و رشد ادراک بینایی به آن اضافه میشود.

اهداف پژوهش

مشخص کردن مشکل، گام اول و ابتدایی برای تحقیق و ارائه راهکار برای مشکلات احتمالی است.
هدف کلی:
بهبود سطح نوشتاری و املا دانش آموز مذکور با ملاک افزایش سطح ارزشیابی توصیفی کلاسی.

اهداف جزئی:

رفع مشکلات و علاقه مند کردن یکی از دانش آموزان به نام سحر به درس املاء.
ارتقاء سطح املاء سحر به وضع مطلوب و هم سطح با دانش آموزان دیگر.
تقویت حافظه تصویری این دانش آموز.
رفع اضطراب این دانش آموز در درس املاء.

سوالات پژوهش

در این پژوهش قصد داریم به سوالات زیر پاسخ بدهیم:
علل وجود مشکل و نواقص املائی در این دانش آموز چیست و از کدام نوع میباشد؟
با استفاده چه راهکارهایی می توان از میزان بی دقتی این دانش آموز، هنگام املاء نوشتن کاست؟
آیا راهکارهایی که برای رفع مشکلات املائی او بکار گرفته شده است، موثر بوده اند؟

پیشینه پژوهش

الف) پیشینه نظری:

جعفریان یسار (۱۳۸۶)، علل غلط نویسی دانش آموزان در املاء را موارد زیر ذکر کرده است:

- آسیب های زیستی یا ژنتیکی: مانند دیسگرافی یا دیسلکسی (آینه نویسی و وارونه نویسی).
- هماهنگی کامل بین مغز و چشم و دست؛
- وجود تفاوت بین زبان مادری و زبان نوشتاری؛
- آموزش ناکافی، ناصحیح و غیر روشمند؛

او همچنین راهبردهای افزایش مهارت نوشتن (یا درست نویسی) را چنین بیان میکند: رونویسی دانش آموز از مطالبی که به آنها علاقه دارد؛ خواندن برنامه ای و هدفدار بازنویسی با ایجاد تغییرات جزئی.

ب) پیشینه عملی:

هاشمی کاشی ثانی (۱۳۸۷)، در اقدام پژوهی خود با عنوان (چگونه توانستم با روش املائی آموزشی و مشارکت دانش آموزان سطح نمرات درس املاء را ناباورانه ارتقا دهم؟) به برخی از راهکارهای مشارکتی در تقویت املاء پرداخته است. این راهکارها عبارتند از: مطالعه کتاب هایی در زمینه اختلالات یادگیری، تهیه ی کتابهای نظم و نثر مورد علاقه اکثریت دانش آموزان، استفاده از نظر شاگردان و اولیای آنها، بهره مندی از نظر اساتید و متخصصان، تقسیم ساعات املاء به دو قسمت ۲۳ دقیقه آموزش و ۵۲ دقیقه ارزشیابی. شریفی فر و بروغنی (۱۳۹۴)، در پژوهش خود با عنوان (چگونه توانستم کند نویسی دانش آموزم را برطرف کرده و مهارتهای نوشتن را در او تقویت کنم؟) با انجام روش هایی به این نتیجه رسیدند که با فراهم کردن عواملی همچون فضایی شاد، عدم تحقیر دانش آموز و حمایت از او و ارتباط با اولیاء، روش های جدید تدریس املاء و ... میتوان به دانش آموز در پرورش مهارت نوشتن و رفع مشکلات آنها کمک کرد.

توصیف وضع موجود:

اینجانب آموزگار دو پایه در روستای نوغاب شهر قاین هستم. تعداد ۱۹ نفر دانش آموز دارم که ۱۲ نفر از آنان در پایه پنجم مشغول به تحصیل هستند. تقریباً همگی دانش آموزان از نظر اقتصادی، فرهنگی هم سطح هستند. مادران آنها خانه دار و بجز چند نفر مابقی از سواد چندانی برخوردار نبودند. پدران آنها نیز مگر به استثناء از سواد بالایی برخوردار نبودند. یکی از دانش آموزانم در پایه پنجم به نام سحر که در خانواده خود فقط یک خواهر داشت در درس املاء ضعیف عمل میکرد و من را بر آن داشت که به او در رفع این مشکل

کمک کنم. سحر از لحاظ جسمی مشکلی نداشت و در مباحث اخلاقی از او رفتاری سوء مشاهده نمی شد. در کل وضعیت ظاهری وی بسیار تمیز و مرتب بود. در پایان راه حل هایی متنوع و مناسب برای کاهش و رفع این مشکل انتخاب و اجرا کردم.

شواهد (۱):

به جهت جمع آوری داده ها و تشخیص صحیح وضع موجود از شاخص ها و جداول آماری کمک گرفتیم تا به دلایل مشکل حال حاضر دست یابیم.

(الف) شاخص های کیفی وضع موجود :

پس از گذشت چندین جلسه از درس املاء و علاقه کم این دانش آموز به این ماده درسی باعث شد تا با توجه به منابع علمی و تجربه های معلمان همکار مشکلات مربوطه را کاهش و رفع نمایم. در صدد بر آمدم که با معلمین سال گذشته سحر ارتباط برقرار کنم و پرسش هایی را به صورت شفاهی و کتبی در مورد درس املاء سحر بپرسم.

شرح سوالات:

(۱) نظرتان در رابطه با وضعیت سحر در درس املاء چیست؟ به املاء علاقه نداشت و از نوشتن آن زود خسته میشد و سر کلاس از خود ضعف نشان میداد.

(۲) به نظر شما دلیل عدم علاقه این دانش آموز به درس املاء چیست؟ بنظر من در این چند سال نمرات پایینی که در این درس گرفته است و تحقیر کردن دیگر دانش آموزان باعث بی علاقه شدن او به درس املاء می باشد.

(۳) چه شیوه هایی برای املاء گفتن به کار می گرفتید؟ همان روش سنتی. چند بار املاء را بلند می خوانیم تا دانش آموزان آن را بنویسند و بعد تصحیح می کنیم و باز خورد می دهیم تا از روی کلمات اشتباه چندین بار بنویسند. تشویق کلامی و غیر کلامی / رونویسی از کلمات اشتباه.

به سراغ پرونده تحصیلی این دانش آموز رفتم و عملکرد وی را در درس املاء مشاهده کردم و متوجه این شدم که در پایه های قبلی نیز ضعیف بوده است و در پایه پنجم ضعیف تر نیز شده است.

در ماه مهر و هفته اول آبان نیز از او املاء گرفتم و نتیجه را در جداول زیر به نمایش میگذارم.

ماه	مولفه نمره	خیلی خوب	خوب	قابل قبول	نیاز به تلاش بیشتر	جمع کل
هفته دوم مهر					۳	۳
هفته سوم مهر				۱	۲	۳
هفته چهارم مهر				۱	۱	۲
هفته اول آبان				۱	۳	۴

نمره	فراوانی	درصد
قابل قبول	۳	۲۵٪
نیاز به تلاش	۹	۷۵٪

دومین کنفرانس ملی مطالعات خانوادگی و مدرسه

عوامل موثر در غلط نویسی املائی سحر:

پس از گذشت مدت زمانی اندک به بررسی املاهای قبلی سحر پرداختیم تا متوجه انواع و اندازه غلط‌های او شده و تمرین‌های لازم برای تقویت املا و کاهش آنها تهیه کنیم. در جدول زیر نوع غلط‌های املائی این دانش‌آموزان و درصد آن مشخص شده است.

جدول شماره ۳- اشکالات املائی سحر از دیدگاه روانشناختی در سال ۱۴۰۱								
مولفه	ضعف شنیداری	ضعف دیداری	ضعف شنوایی	قرینه نویسی	وارونه نویسی	عدم دقت	نارسا نویسی	ضعف در توالی دیداری
تعداد	۷	۱۲	۳	۴	۵	۱۳	۳	۴

از تفسیر جدول بالا پی می‌بریم که بیشترین میزان اشتباهات املائی سحر به عدم دقت و ضعف حافظه‌ی دیداری برمی‌گردد. برای درمان آن‌ها و تقویت املائی او باید بر روی حافظه‌ی دیداری و جمع کردن حواس و تمرکز او حین درس‌آملاء یا سایر دروس تأکید شود. برای این کار باید شروع به انجام تمرین‌های مناسب کنیم.

تجزیه تحلیل اطلاعات (یافتن راه حل)

پس از جمع‌آوری اطلاعات مربوط به اختلالات نوشتاری دانش‌آموز مورد مطالعه، به دلیل یا دلایل اصلی بروز آن پرداختیم و نتیجه را تحلیل و تفسیر کردیم. نتایج تجزیه و تحلیل بدین شرح حاصل شد:

- عدم یادگیری برخی مطالب پایه‌ای در مقاطع قبل (نظر معلم)
- اشتباه در شکل ظاهری حروف: مربوط به حافظه‌ی دیداری (نظر سایر همکاران)
- جا انداختن کلمه: مربوط به حافظه‌ی شنیداری (نظر معلم)
- کمبود توجه و تمرکز به هنگام انجام تکلیف و املا (توجه به رفتار دانش‌آموز)
- اشتباه در جابه‌جا نوشتن حروف یا نقطه: مربوط به تمیز دیداری (نظر معلم)

انتخاب راه جدید به صورت موقت

پس از انجام مطالعات و جدول بندی بیشترین فراوانی غلط‌های املائی دانش‌آموز مذکور به دنبال راه حل علمی و اصولی جهت رفع و کاهش این مشکلات پرداختیم.

انتخاب راه حل و اعتبار بخشی:

جمع بندی روشهایی برای آموزش درس املاء

پرهیز کردن از تحقیر و سرزنش دانش‌آموز.

تدریس درس املاء با دروری آهسته و با ملاحظه بدون داشتن لهجه محلی.

با مواردی همچون بازی، موقعیت‌های سوال برانگیز و... مخاطب را به گوش کردن و توجه کردن ترغیب کنیم

ترغیب دانش‌آموز جهت توجه به گفتار معلم.

بجهت اینکه نوع صدا توسط دانش‌آموز بخوبی تشخیص داده شود بهتر است توجه دانش‌آموز را به معنی و مفهوم کلمات جلب نمود.

دانش‌آموز با نظارت معلم به تصحیح املاء خود بپردازد.

در صورتی که وقت اضافه حاصل شود آن را به کار کردن با دانش‌آموز مذکور صرف می‌کردم تا از مشکل او کاسته شود.

بجای تأکید بر کلمات غلط به کلمات درست او توجه کرده و او را تشویق کنیم.

تصویر سازی کلمات بجهت تقویت حافظه دیداری

املاء به روش ثبت در حافظه، یعنی روی تخته چند کلمه مینویسیم و سپس میخوانیم که آن کلمات را به حافظه بسپارند بعد از ۲ دقیقه کلماتی را که در حافظه شان مانده در دفترشان بنویسند.

تقویت عضلات دانش آموز با حرکاتی همچون: بریدن اشکال هندسی، انداختن توپ در سبد، وصل کردن نقطه ها به یکدیگر، تکمیل اشکال ناقص، پرت کردن توپ، هفت سنگ و.....

نوشتن هم خانواده چند کلمه مشخص شده.

سایر فعالیت های انجام شده:

- بازی (نصف دیگرم کجاست؟): معلم یک جمله را روی کارت مینویسد و سپس آنرا به چند قسمت تبدیل میکند و بین بچه ها پخش میکند و بچه ها را گروه بندی میکند و هر گروه که بتواند سریع تر جمله را کامل کند برنده میشود (بهنام زاده، علیزاده. ۱۳۸۹)

- مکعب جورچین حروف: معلم دو گروه از بین دانش آموزان انتخاب میکند و سپس واژه ای از متن مشخص شده برای املا انتخاب می کند و از دانش آموزان میخواهد که با مکعب ها حروف این کلمه را کنار هم بچینند.

- مسابقه ی حروف چین: معلم حروف الفبا را در اختیار هر گروه قرار میدهد و سپس واژه ای را انتخاب میکند. هر گروه بایست با استفاده از حروفی که در اختیار دارد حروف واژه ی مورد نظر را بر روی تابلو بچسباند.

- هجی کردن کلمات: این شیوه به صورت فردی انجام میگردد معلم از دانش آموز میخواهد تا حروف تشکیل دهنده ی واژه ای را که او میگوید، بیان کند.

این سری از فعالیت ها مربوط به تقویت حوزه نوشتن میباشد و باعث میشود تا املاء در دانش آموز تقویت شود.

اجرای راه حل و نظارت:

پس از جمع آوری راه حل های متفاوت از بین آنها چندین راه حل مناسب را با مشورت همکاران انتخاب و اجرا کردیم. بعنوان معلم تمام سعیم را کردم که به فارسی روان و معیار کلمات را تلفظ کنم. در گام بعد متنی آماده به این دانش آموز و دیگر دانش آموزان دادم که آنها مطالعه کرده و در جلسه بعد از آن املاء بگیرم. همچنین سحر را بعنوان معلم یار درس املاء انتخاب کردم و به او وظیفه املاء گفتن و تصحیح آنها محول کردم. البته خود نیز در این امر بر روند کار او نظارت داشتم. از سری کارهای دیگری که انجام دادم این بود که پس از گروه بندی دانش آموزان از آنها خواستیم برای یک سری کلمات مشخص شده هم خانواده پیدا کنند و نتیجه را اعلام کنند. تکلیفی که به سحر بصورت شخصی محول میکردم این بود که اسم و فامیل خود را بصورت حرف به حرف در بیاورد و کلماتی که در درس با آن حروف شروع میشود را پیدا کند. حتی در یک جلسه درس انشاء به آنها یک موضوع دادم و تاکید کردم که در این انشاء باید این کلمات را حتما به کار ببرید (بیشترین کلماتی که سحر در املاء اشتباه نوشته بود).

شواهد ۲: توصیف وضع مطلوب:

پس از انجام این سری از تمرین و گذشت حدود ۵ هفته، از تمامی دروسی که تا آن لحظه تدریس شده بود از دانش آموز مد نظر املاء گرفته شد و نتیجه آن بدین صورت است که در جدول زیر به نمایش در آمده است.

جدول شماره ۴- اشکالات املائی سحر از دیدگاه روانشناختی در سال ۱۴۰۱								
مولفه	ضعف شنیداری	ضعف دیداری	ضعف شنوایی	قرینه نویسی	وارونه نویسی	عدم دقت	نارسا نویسی	ضعف در توالی دیداری
تعداد	۲	۴	۱	۰	۱	۴	۰	۲

اطلاعات حاصله از این جدول نشان میدهد که سحر توانسته است با تمرین و پشتکار نمرات بهتری را نسبت به قبل کسب کند و اینک همانند دوستانش در درس املاء ماهر و موفق است.

ارزیابی نهایی و اعتبار سنجی:

با انجام این سری از راهکارها به همراه تشویق پیوسته سحر باعث اشتیاق او به درس املاء شدیم. اینک او توانسته است اشتباهاتش را تا میزان زیادی کاهش داده و حتی در درس نگارش نیز مهارت قابل توجهی را کسب کند. این پیشرفت سحر نه فقط در درس املاء بلکه در سایر دروس او نیز مشهود بود. حتی بعد از ارتباطی که با اولیاء او داشتیم آنها گفتند: روابط اجتماعی او نیز بسیار بهتر شده و به مدرسه اشتیاق بیشتری پیدا کرده است. در پایان میتوان اینطور نتیجه گیری کرد که راه حل های ما کارساز بوده و پیشرفت درسی در املاء و در دیگر دروس سحر مشهود است.

نتیجه گیری و پیشنهادات:

برای اتمام پروژه و ارائه گزارش نهایی اقدام به برگزاری یک جلسه با حضور مدیر مدرسه، اولیای دانش آموز و تعدادی از همکارانم کردم. ابتدا گزارشی کوتاه و جامع از روند کار ارائه دادم و سپس روش های مفید در انجام این اقدام پژوهی را شرح دادم. بعنوان مثال:

- استفاده کردن از بازی های مناسب در کلاس املاء
- شاد و بانشاط بودن شخص معلم
- فراهم کردن یک موقعیت جهت جلب مشارکت دانش آموز متناسب با علاقه شخصی او
- پرورش و توجه به اعتماد به نفس در دانش آموز
- ایجاد یک موقعیت جهت تجربه حس موفقیت در دانش آموز
- پرهیز از تحقیر و تمسخر دانش آموز
- حمایت کردن معلم از دانش آموز (رابطه صمیمانه)
- ایجاد فضایی شاد و مفرح در کلاس
- توجه کافی به دانش آموز ضعیف و کند نویس
- ارتباط با اولیای دانش آموز و پیگیری های درسی
- داشتن صبر و حوصله کافی در برقراری ارتباط با دانش آموز
- داشتن برنامه منسجم برای تقویت دانش آموز و پیگیری مجدانه اجرای آن

پس از عنوان این مفاهیم با نظر مثبت همکاران مواجه شده و ایجاد تغییر در دانش آموز مذکور نشانی بر آن بود که راه حل اجرا شده مؤثر بوده و از اعتبار کافی نیز برخوردار هست.

نتیجه گیری:

در پایان با توجه به فرایند و نتایج حاصله از این اقدام پژوهی میتوان اینچنین نتیجه گرفت که وجود مشکلات در ماده درسی املاء در بعضی از دانش آموزان مقطع ابتدایی انکار ناپذیر است. اما مسئله مهم این است که معلم میتواند، با مطالعه و بررسی، راهکارهایی کارساز انتخاب و اجرا کند و برای این امر حوصله کافی و عشق به کار آموزگاری لازم است. قطعاً این راهکارها به تنهایی علاج کار نبوده و نیست، اما شواهد حاکی از آن است که اجرای این راهکارها مفید واقع شده و تا حدود زیادی از مشکلات، دانش آموز هدف را کاسته است. اینک او با پیشرفت در درس املاء، در دیگر دروس و حتی در روابط اجتماعی خود نیز شاهد تغییرات مثبت است.

منابع:

- تبریزی، مصطفی؛ تبریزی، نرگس و ،تبریزی، علیرضا (۱۳۹۴). کتاب درمان اختلالات دیکته نویسی. چاپ سی و چهارم. تهران: فراروان.
- جعفریان یسار، حمید (۱۳۸۶)، [سفید سیاه خاکستری در زنگ املاء]، رشد آموزش ابتدایی، دوره ی یازدهم، شماره چهارم.
- حسن خانی، محمد. (۱۳۸۹). نوآوری در مطالعات میان رشته ای در حوزه علوم انسانی در ایران؛ مطالعه موردی دانشگاه امام صادق (ع). مطالعات میان رشته ای در علوم انسانی، ۲(۲) (پیاپی ۶)، ۴۳-۶۵.
- دهخدا (۱۳۷۵) تهران. لغت نامه دهخدا. انتشارات امیرکبیر، چاپ پنجم.
- زندی، بهمن (۱۳۹۴). کتاب روش تدریس زبان فارسی در دوره (دبستان). تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). چاپ ۱۵.
- شریفی فر، احمد. (۱۳۹۴). چگونه توانستم کندنویسی دانش آموزم را برطرف کرده و مهارت های نوشتن را در او تقویت کنم؟. همایش ملی آموزش ابتدایی.
- ضرابیان، فروزان، رستگارپور، حسن، زندی، بهمن، سرمدی، محمدرضا، و فرج الهی، مهران. (۱۳۸۹). تاثیر برنامه یادگیری الکترونیکی بر مهارت املا نویسی دانش آموزان سوم دبستان مبتنی بر اصول طراحی. فناوری آموزش (فناوری و آموزش)، ۴(۳)، ۲۴۷-۲۳۵.
- ماروین آر. گلد فرید، جerald سی دیویسون (۱۳۷۲). رفتار درمانی بالینی، ترجمه فرهاد ماهر.
- ملکوتی، زهرا (۱۳۸۶)، [املا به شیوه ی بارش مغزی] مجله ی رشد آموزش ابتدایی، شماره ۵.
- هاشمی کاشی ثانی، اعظم (۱۳۸۷)، [چگونه توانستم با روش عملی آموزشی و مشارکت دانش آموزی سطح نمرات درس املاء را ناباورانه ارتقا دهم؟]. برنامه ی دوازدهم.

- Key, M. (2006). What Is Dysgraphia? Nationally certificated school psychologist. American Journal of Mental Retardation. 100 (4): 365-373